

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки

Факультет іноземної філології

Кафедра німецької філології

СИЛАБУС

навчальної практики

ПРАКТИКА НАВЧАЛЬНА ЛЕКСИКОГРАФІЧНА

ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРА

СПЕЦІАЛЬНОСТІ 035 Філологія

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ Мова і література (німецька).

Переклад

ЛУЦЬК – 2021

Силабус навчальної практики «Практика навчальна лексикографічна», підготовки першого (бакалаврського) рівня, **галузі знань** «03 Гуманітарні науки», **спеціальності** «035 Філологія», **освітньо-професійної програми** «Мова і література (німецька). Переклад».

Розробник: Белих Оксана Миколаївна, доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри **німецької філології**

Протокол № 1 від 27 серпня 2021 р.

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології від 03.02.2022 р., протокол №7

Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри німецької філології
протокол № 10 від 04 лютого 2022 р.

Завідувач кафедри: (Застровська С. О.)

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	03 Гуманітарні науки 035 Філологія Мова і література. (німецька). Переклад Бакалав	Нормативна
Кількість годин / кредитів <u>150/5</u>		Рік навчання: 1
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр: 2
		Практичні (семінарські) -
		Самостійна робота: 140 год
	Консультації: 10 год	
		Форма контролю: залік
Мова навчання <u>німецька, українська</u>		

II. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові – *Белих Оксана Миколаївна*

Науковий ступінь – *кандидат філологічних наук*

Вчене звання – *доцент*

Посада – *доцент кафедри німецької філології*

Контактна інформація – +38 095 248 82 95; bielykh.oksana@ukr.net ; Belych@vnu.edu.ua

Дні занять: https://eenu.edu.ua/sites/default/files/Files/filologiya_osvita_2.pdf

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу. Програма вивчення освітнього компонента «Практика навчальна лексикографічна» належить до нормативних дисциплін навчального плану факультету іноземної філології ВНУ імені Лесі Українки та укладена відповідно до ОПП **Середня освіта. Німецька мова** підготовки бакалавра спеціальності **014 Середня освіта (Мова і література (німецька))**. Предметом навчальної дисципліни є процес формування у здобувачів освіти необхідних теоретичних та практичних основ для орієнтування серед лексикографічних джерел німецької мови.

2. Пререквізити. Для оптимального проходження та складання заліку з «Практики навчальної лексикографічної» студентам необхідно мати базові знання з німецької мови.

Постреквізити. Знання, навички й уміння у ході засвоєння ОК «Практика навчальна лексикографічна» стануть необхідною основою для вивчення таких навчальних дисциплін, як: «Німецька мова», «Теорія і практика перекладу», «Теоретичний курс німецької мови», «Практичний курс письмового перекладу», «Практичний курс усного перекладу», «Практика навчальна лінгвістична».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни. *Метою* «Практики навчальної лексикографічної» є формування у студентів необхідних компетентностей, достатніх як для вільного користування лексикографічними джерелами сучасної німецької мови, так і для укладання власного мінісловника до обраної лексичної теми.

Досягнення поставленої мети передбачає вирішення наступних *завдань*:

- ознайомлення студентів з предметом вивчення;
- засвоєння студентами термінологічного апарату лексикографії, необхідного для аналізу принципів побудови словників та словникових статей;
- розвиток у студентів вміння самостійно працювати з лексикографічними джерелами та мовним матеріалом сучасної німецької мови.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, метод аналізу.

4. Результати навчання (компетентності).

Практична мета освітнього компонента «Практика навчальна лексикографічна» полягає у формуванні у студентів загальних і фахових компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність спілкуватися державною мовою (в усній і письмовій формах) на професійному рівні.

ЗК 4. Знання та розуміння предметної галузі для здійснення професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність вчитися, опановувати нові знання й застосовувати їх у практичних ситуаціях, використовуючи інформацію з різних джерел.

ЗК 7. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 8. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми, бути ініціативним і генерувати нові ідеї.

ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про німецьку та англійську мови як особливу знакову систему, їхню природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК 7. Здатність користуватися наявними та створювати (за потреби) нові навчально-методичні матеріали, зокрема електронні освітні ресурси, використовувати цифрові технології в освітньому процесі.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Осмислює основні завдання педагога-вчителя, який володіє фаховими знаннями і здатен незалежно мислити, відповідально діяти та вирішувати професійні й практичні завдання у галузі освіти / педагогіки, пов'язані з викладанням німецької й англійської мов у закладах загальної середньої освіти для базової школи із застосуванням інноваційних підходів, доцільних методів і технологій зорієнтованого компетентнісного та інтегрованого навчання, виховання і розвитку учнів.

ПРН 2. Вільно спілкується з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому числі представниками інших культур) державною та/або іноземними мовами усно й письмово з метою використання їх для організації й управління освітнім процесом.

ПРН 3. Вміє ефективно працювати з інформацією: збирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, впорядковувати, класифікувати, систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її; цікавитися й користуватися сучасними інформаційно-комунікаційними технологіями, апаратними та програмними засобами інформатизації в освіті.

ПРН 6. Використовує різні види ораторських виступів, ефективно планує виступи та добирає матеріал, оперує методикою підготовки та виголошення промови, володіє основами техніки мовлення, вміє фахово вести розгорнутий монолог/діалог та уміло застосовувати вербальні та невербальні засоби спілкування.

ПРН 8. Знає й розуміє систему мови і вміє застосовувати ці знання у професійній освітній діяльності.

ПРН 9. Володіє принципами, технологіями і прийомами створення усних і письмових текстів різних жанрів державною та іноземними мовами.

ПРН 10. Здійснює аналіз мовних одиниць рідної та іноземних мов, визначає їхню взаємодію та характеризує мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПРН 12. Ефективно використовує іноземні мови в усній та письмовій формах, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.

5. Структура навчальної дисципліни.

1 СЕМЕСТР

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. робота	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
Змістовий модуль 1. Класифікація лексикографічних праць						
Тема 1. Лексикографія (мета, предмет, об'єкт, завдання). Словники й енциклопедії.	2,5	-	-	2	0,5	-
Тема 2. Класифікація словників за: а) метою укладання та функціями; б) характеристикою слова відповідно до сфери лексикографічного опису мови; в) нелінгвістичними критеріями.	2,5	-	-	2	0,5	-
Разом за модулем 1	5	-	-	4	1	-
Змістовий модуль 2. Сучасне німецьке словникарство						
Тема 3. Основні напрями розвитку сучасної німецької лексикографії.	2	-	-	2	-	-
Тема 4. Комп'ютерні технології в німецькій лексикографії.	2,5	-	-	2	0,5	-
Тема 5. Електронні словники: загальна характеристика.	2,5	-	-	2	0,5	-
Разом за модулем 2	7	-	-	6	1	-
Разом за модулем 1, 2	15	-	-	10	2	Т / 60
Змістовий модуль 3. Підготовка реферату, мінісловника						
Тема 6. Підготовка та написання реферату за обраною темою.	38			36	2	20
Тема 7. Укладання мінісловника до обраної лексичної теми.	40			38	2	20
Разом за модулем 3	78			74	4	40
Всього годин / Балів	90	-	-	84	6	100

*Форма контролю: Т – тест

6. Завдання для самостійного опрацювання.

Під час проходження «Практики навчальної лексикографічної» студент зобов'язаний опрацьовувати певний матеріал самостійно, а саме:

- опрацювати теоретичний матеріал;
- укласти мінісловник до обраної лексичної теми (50 лексичних одиниць);
- підготувати реферат на тему.

Теми рефератів:

1. Лексикографія як наукова дисципліна: стан та перспективи розвитку.

2. Німецька лексикографія другої половини ХХ століття: загальна характеристика.
3. Сучасне німецьке словникарство: загальна характеристика.
4. Лексикографічні праці нелітературної мови: діалектні та жаргонні. Словники арго.
5. Словники власних назв.
6. Повні лексичні словники: тлумачні та тезауруси.
7. Лексикографічні праці сучасної німецької літературної мови: термінологічні, іншомовних слів, неологізмів.
8. Словники багатства мовлення: синонімів, антонімів, омонімів, паронімів.
9. Словники спеціального призначення: скорочень, стилістичні, інверсійні, асоціативні тощо.
10. Лексикографічні праці синхронії та діахронії: спільне і відмінне, специфіка укладання.
11. Діахронні словники: історичні та етимологічні.
12. Синхронні перекладні словники.
13. Синхронні одномовні нелексичні словники: фразеологічні, граматичні, словотвірні, акцентологічні, орфографічні, орфоепічні.
14. Словники поетичного мовлення: епітетів, перифраз, порівнянь, метафор тощо.
15. Словники крилатих висловів.
16. Комп'ютерні технології на лекціях / на практичних заняттях / в самостійній роботі студентів.
17. Загальна характеристика електронних словників: а) стаціонарні; б) переносні; в) інтернет-словники.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студентів: Самостійне опрацювання матеріалу є обов'язковим компонентом, що впливає на нарахування балів за підсумкове оцінювання (тест / 60 балів). За об'єктивних причин (наприклад, лікарняний, стажування) складання підсумкового тесту може відбуватись в онлайн формі за погодженням у деканаті. З «Практики навчальної лексикографічної» проводяться консультації у встановлений день і час (згідно з графіком, затвердженим кафедрою німецької філології та оприлюдненим на дошці оголошень біля кафедри німецької філології).

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й, участь у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць, перемога у I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б, або призове місце на II етапі Всеукраїнської студентської олімпіади;

– 15 балів – за перше місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади.

Здобувачам освіти можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні (фахові) курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Процес зарахування

регулюється [Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки](#) і рішенням науково-методичної комісії факультету від 03.02.2022 року, протокол № 7.

При цьому студент у встановлені терміни подає заяву на ім'я проректора та долучає усі необхідні документи до розгляду. Матеріали розглядаються на засіданні Предметної комісії, створеної розпорядженням декана факультету відповідно до схвальної резолюції проректора з навчальної роботи та рекрутації з урахуванням Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті ВНУ імені Лесі Українки.

Політика щодо академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації при написанні реферату з обраної теми;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Із загальними засадами, цінностями, принципами та правилами етичної поведінки учасників освітнього процесу, якими вони повинні керуватися у своїй діяльності, можна ознайомитися у [Кодексі академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки](#).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання підсумкового тесту відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

V. Підсумковий контроль

Оцінювання знань студентів здійснюється за результатами *поточного й модульного контролю*. Сумарна кількість балів, яка присвоюється студентові за практику, становить 100 балів. *Поточний контроль* оцінюється максимально в 40 балів: написання реферату (*Додаток 1*) та укладання мінісловника до обраної теми (*Додаток 2, 3*). При оцінюванні мінісловника з обраної тематики до уваги береться обсяг виконаної роботи, правильність дібраної інформації та правильне оформлення матеріалів практики. *Модульний контроль* оцінюється максимально в 60 балів. Студенти пишуть тест (30 питань), кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Якщо здобувач освіти за результатами поточного й модульного контролю отримав не менше 60 балів, то підсумкову оцінку можна виставляти без складання заліку за згодою сторін. Така оцінка виставляється у день проведення заліку за умови обов'язкової присутності студента. Якщо ж здобувач освіти за результатами поточного і модульного контролю отримав менше як 60 балів, або не згідний з підсумковою оцінкою, то він має право скласти залік. **При цьому бали, отримані під час модульного контролю анулюються.**

Формою підсумкового семестрового контролю є *залік* (максимальний бал 60). Студенти складають залік згідно з розкладом, затвердженим навчальним відділом університету. Здобувач освіти повинен відповісти на три будь-яких, запропонованих викладачем, теоретичних питань, які передбачені у силабусі навчальної дисципліни.

На залік виносяться наступні питання:

1. Лексикографія (мета, предмет, об'єкт, завдання).
2. Словники й енциклопедії: характеристика, відмінності.
3. Класифікація словників за метою укладання й функціями.
4. Класифікація словників за характеристикою слова відповідно до сфери лексикографічного опису мови.

5. Класифікація словників за нелінгвістичними критеріями.
6. Основні напрями розвитку сучасної німецької лексикографії.
7. Комп'ютерна лексикографія.
8. Комп'ютерні технології в німецькій лексикографії: проблеми та перспективи.
9. Електронні словники: загальна характеристика.
10. Електронні / друковані словники: недоліки / переваги.
11. Найпоширеніші електронні продукти в Україні.

Якщо студент не склав залік вчасно, то має можливість перескладати його ще двічі (другий раз – викладачеві, третій раз – комісії).

VI. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 – 81	C		
67 – 74	D	Задовільно	
60 – 66	E		
1 – 59	Fx	Незадовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Дубічинський В. В. Українська лексикографія: історія, сучасність та комп'ютерні технології. Навч. посіб. / В. В. Дубічинський. Харків, 2004. 164 с.
2. Великий сучасний німецько-український та українсько-німецький словник. Автори-укладачі Чоботар О. И., Каліущенко В. Д., Оліфіренко В. В. Донецьк: БАО, 2009.
3. Герд А. С. Основы научно-технической лексикографии. (Как работать над терминологическим словарем). URL : <https://ua1lib.org/book/3076752/4035cb?id=3076752&secret=4035cb> (дата звернення: 17.08.2021).
4. Мюллер В. Великий німецько-український словник. К.: Чумацький шлях, 2007.
5. Німецько-український фразеологічний словник / уклад.: Гаврись В. І., Пророченко О. П. Київ : Рад. шк., 1981. 382 с.
6. Перебийніс В. І., Сорокін В. М. Традиційна та комп'ютерна лексикографія. Навч. посіб. / В.І. Перебийніс, В.М. Сорокін. К.: Видавничий центр КНЛУ, 2009. 218 с.
7. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К, 2006. 716 с.
8. Словник UA. Портал української мови та культури. URL : <https://slovyk.ua/index.php?sword=%D1%96%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%84%D0%B5%D0%B9%D1%81> (дата звернення: 17.08.2021).
9. Українська мова : Енциклопедія / Редкол. В. М. Русанівський, О. О. Тараненко, М. П. Зяблик. 2-е вид. К.: В-во „Укр. енциклопедія ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.
10. Duden. Die Grammatik: Unentbehrlich für richtiges Deutsch. Nach den Regeln der neuen deutschen Rechtschreibung. überarbeiteter Neudruck der 7., völlig neu erarbeiteten und erweiterten Auflage. Mannheim: Bibliographisches Institut & F.A. Brockhaus AG, 2006. 743 S.

11. Duden Deutsches Universalwörterbuch / hrsg. vom Wiss. Rat der Dudenredaktion. 5., überarbeitete Auflage. Mannheim; Leipzig; Wien; Zürich: Dudenverl., 2003. 1892 S.
12. DUDEN.de. URL: <https://www.duden.de/woerterbuch> (дата звернення: 17.08.2021).
Etymologisches Wörterbuch des Deutschen. URL: <https://www.duden.de/woerterbuch> (дата звернення: 17.08.2021).
13. Duden. Redewendungen. Idiomatisches Wörterbuch. Band 11. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 1998. 864 S.
14. Oxford Dictionary. URL: <https://www.lexology.com/library/detail.aspx?g=5424a424-c590-45f0-9e2a-ab05daff032d> (дата звернення: 17.08.2021).
15. WORTSCHATZ. Universität Leipzig. URL : <https://wortschatz.unileipzig.de/de> (дата звернення: 17.08.2021).

Додаток 1

Вимоги до оформлення реферату:

Мова – українська / німецька;

Стиль – науковий;

Послідовність – логічна;

Формат сторінок – А4;

Шрифт та розмір – Times New Roman, 14;

Міжрядковий інтервал – полуторний (без розривів);

Обсяг реферату: 10-20 сторінок;

Поля: ліве поле – 30 мм, праве, верхнє і нижнє – 20 мм;

Простий план – 3-4 розділи;

Список джерел – 10-15 найменувань. Список джерел оформити відповідно до ДСТУ 8302:2015;

Заголовки розділів пишуться – ВЕЛИКИМИ літерами;

Заголовки підрозділів пишуться – Маленькими літерами (крім першої);

Критерії оцінювання реферату: (максимум 20 балів)

Бали	Критерії оцінювання
18-20	Реферат виконано на високому рівні. Автор ерудований у досліджуваній проблемі, вміє критично оцінити наукові факти, бачить перспективу дослідження. Простежується самостійність суджень і творчий підхід до підготовки реферату чи тез. Основні положення дослідження аргументовані й проілюстровані прикладами.
15-17	Автор компетентний у досліджуваній темі, вміє виділити проблемну ланку в роботі, аналізувати й інтерпретувати факти, володіє науковою термінологією. Подекуди зустрічаються певні технічні огріхи.
11-14	Якісний індикатор простежується досить чітко. Автор володіє інформацією, проте немає системності у викладі матеріалу. Відсутня самооцінка одержаних результатів. Зустрічаються стилістичні й орфографічні огріхи.
7-10	Робота репродуктивна. Виклад матеріалу безсистемний. Наявні посилання недоречні. Автор використовує чужу думку при аргументації своєї точки зору.
1-6	Якісний індикатор простежується нечітко. В роботі багато зайвої інформації, відсутні посилання.
0	Студент не підготував реферат/тези.

Зразок оформлення титульної сторінки письмової роботи

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВОЛИНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології**

Практика навчальна лексикографічна

Мінісловник до теми
«...»

Виконала/в
студентка/т ... групи
факультету іноземної філології
спеціальності **Середня освіта (Мова і література (німецька))**
ОПП «Середня освіта. Німецька мова»:

...

Науковий керівник:
канд. філол. наук, доцент
Белих Оксана Миколаївна

ЛУЦЬК 2021

Додаток 3

Вимоги до оформлення мінісловника:

Мова – німецька / українська;

Формат сторінок – А4;

Шрифт та розмір – Times New Roman, 14;

Міжрядковий інтервал – одинарний (без розривів);

Обсяг словника: 50 лексичних одиниць;

Поля: ліве поле – 30 мм, праве, верхнє і нижнє – 20 мм;

Критерії оцінювання мінісловника:**(максимум 20 балів)**

Бали	Критерії оцінювання
18-20	Словник укладено на високому рівні. Автор навів детальну класифікацію значень слова з тлумачного словника, зазначив частину мови кожної лексичної одиниці, множину (іменників), фразеологічні одиниці.
15-17	Автор навів детальну класифікацію значень слова з німецько-українського словника. Подекуди зустрічаються певні технічні огріхи.
11-14	Словник укладено не на високому рівні. Зустрічаються стилістичні й орфографічні огріхи, фразеологічні одиниці відсутні.
9-12	Словник укладено не на високому рівні. Вимоги щодо оформлення мінісловника не дотримані. Не завжди зазначена частина мови чи множина іменників.
1-8	Якісний індикатор простежується нечітко. Вимоги до оформлення не дотримані. Частина мови чи множина іменників не зазначена.
0	Студент не підготував мінісловника.